DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ,
ET SANCTO LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA,
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA.
IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE IOVIS XXVII. NOVEMBRIS MDCCXXI.

M. MATTHÆO THUILIER, ANTIQUIORE SCHOLARUM MAGISTRO, PRÆSIDE.

An omni delirio & sopori vena sectio?

HOMO vix genitus, vix natus, à dolotibus vitam auspicatur; ab eâ vi laborum ejicitur: si daretur scientibus, nullus eam acciperet; cui enim patet ingressus, patet ad misiriam. Vitæ angustiis obstupescis & doles? obstupescas potiùs quòd morbis frequentiis non torqueatur, quòdque inexorabilis parca fatalia dierum stamina citiùs non resecet. Corporum fabricam attendenti, quid præter vasa, quid præter liquores occurret? A naturali statu levi momento detruduntur. Insito elatere pellent vasa, ambientibus aut internis lædantur, omnis tollitur consensus. Quoquoversùm jactati liquores, hostiles impulsus fugere nituntur, accelerato cursu funestum meditantur hospitium. Ubi minor futura resistentia, eò majori cumulo, quâ data portæ ruunt. Partem debiliorem citò aggredietur φλεγμ. Conica anfractuosque viscerum vasa pro diametrorum ratione & proportione admittunt liquida: Casu aut celeriori quovis motu urgeantur, rarefiant, grumescant; diductis tenuissimorum vasculorum parietibus, contractioni imparia vascula: pristinum statum difficilè recuperat naturalem ultrà tonum elasticum corpus elatum. Nec subitanea sed successiva ingurgitatio. In minimos minimosque alios furculos seu ramos, arteriarum majores dividuntur trunci. In extremis exiliorum primi potiuntur obices: præpedito sanguinis cursu in unâ arteriolæ parte, stagnat; pressis adjacentibus arteriolis, eâdem labe contaminatis, longius serpit malum. Intra angustiores cancellos detinentur fluida, perniciet feruntur. Adauctâ velocitate sapidiùs præterfluit sanguis, vasa decurrendo celox fruditur; majorem molem tum cordi tum arteriis offerendo, validius contrahuntur. Fibræ magis expansæ potentiori nisu vique fortiori restituuntur. Abnormis fugiens sanguis reflexione in varias detorquetur vias; impressus à corde motus paulatim imminutitur; gravata viscera gravi ac molesto gemunt sub onere. Quæ priùs fuit partium flexilitas, infarctis exilibus vasculis perit; difficilius per vasa majora vehitur sanguis. Fulsus, repulsus, mille modis quassatus, spissescit, in floccos abit. Nimiâ mole cumulato, fruttrascos moliuntur arteriæ conatus: in nitere tardescit; æquilibris resistentia: duabus potentiis æquâlem vim exercentibus, resistentiarum æquale momentum. Crescit eundo malum; neglectum, nullam admittit medelam. Principiis obsta. Non aliundè morborum inflammatoriorum causa petenda. Quid exitii non portendunt fibrarum crispaturæ? Quid non Erethismi? Corrugati villi tendinei fluida molestè concuriunt. Percussa eò validius resilit chorda quò magis tensa: quantâ potentiâ vasorum fibræ, prementibus fluidis obniti debent? Ne peculiaribus fermentis diversa morborum evolvenda quæras phœnomena: monstrantem & indicantem sequere naturam. Exquisitissimam Microcosmi fabricam, mirabiles sibi accuratè respondentes partium connexiones, nervorum relationes, arteriarum cum venis mutuas oscularieres, prodeuntium vasorum lymphaticorum distributiones, ob oculos habeto; ordinem, symmetriam, elaterem non vasis modò, membranis, musculis, cuique etiam fibrillæ inditum perpende. Nec te veri effictà deludat effigies. Vasa ab elasticitate defectant; contento ingurgitentur liquido, dilatentur, victoribus fluidis aut solidis nullum æquilibrium; depletis vasis, misso sanguine, reviviscit.

SUOS habent morbos solida, fluida quoquè suos: quantitate aut qualitate peccent ista, illa elasticitatis excessu aut defectu: utraque sæpiùs afficiuntur: amicâ reciprocatione functionum integritas: erraniibus aliis, plectuntur alia. Morum quidem solidorum jlexus utraque textura ratio, efficit fluidorum auxilium. Pro natâ consistentiâ majoris vel minoris capax resistentiæ: hinc fortes creantur & robusti, debiles & infirmi; non à diversâ alimentorum, non à fluidorum indole. Secentur cadavera; vasa, membranas, musculos inspice: ex crassitie, soliditate & staminum robore valetudinis firmitas æstimatur; morbi causa stat. Vegetiores ideò qui equo, pulsatrà, venatione aut quovis alio ϰινητικῷ exercitio recreantur; sedentariæ verò vitæ & otio dediti, innumeris fermè affectibus obnoxii; quorum parens partium laxitas. Ut protrudantur, perpetuâ ope egent, liquores. Solutis solidis, cessante causâ protrudente, fluidorum desinit motus; subsident. Imminuto impulsionis momento in liquoribus, fatiscit fluiditas; spissescunt: diuturniori morâ, obstruunt viscera; Phlogosi trantur. Irritato, crispato solido, eadem fermè vitia arguentur. Clausis viis, nullus commeatus; hærent fluida. Repetitis vasorum oscillationibus renuiores dissilantur partes. Tenuissimos ductuum Mæandros crassiusculæ ægrè permeant superstites. Pressionis indociles, prementem eludunt vim: pone sequentibus claudunt initum, Senfim cumulatur sanguis. Dilatatis vasis accubantia coarctantur. Augescit infarctus, crescit inflammatio. Teterrima sequuntur symptomata: ne terrearis: Cognità mali causâ, præsto est remedium. *Tu ne cede malis, sed contrà audentior ito: Hæc virtutis opus.*

Unum auxilium, omniumque præstantissimum venæ sectio; ea fluxiliores fiunt liquores: emolliuntur solida in erethismum abeuntia, crispata: pristina restituitur elasticitas: conviventes reserantur viæ, perversæ secretiones citissimè emendantur: transpiratio evacuationum facilè princeps, juvatur, augetur; quantæ molis sit, nullus ambigit; cæteris simul omnibus multò major: quantùm alvus quindecim dierum spario evacuat, tantùm hæc unico. Præparatæ liquorum determinationes reficiuntur: interruptæ solidorum oscillationes redeunt alacriores: deviantibus, indupeditis, fluidorum lentor, segnities, humorum collavies: sui juris factis, singuli liquores per singula propriaque incernicula seponuntur. Multiplices morborum inflammatoriorum species à mutato solidorum & liquidorum æquilibrio: inest aliud solida inter solida, partes & partes; quo deturbato humorum in contrarias partes decubitus, ἀναβροὴ seu μετάστασις; prioribus similes affectus producerere valet. Hoc æquilibrium anatomica inspectio, cadaverum sectio detexit, probat. Sanguinis missione dissociatæ partes, novo junctо fœdere, mutua surgunt ad officia. Languida pars priùs oppressa subsilit, expeditior gestit. Nec expositis tantùm causis prodit infarctus, nascitur inflammatio: statutas per vices contrahitur cor: æquabilis ad universas corporis partes sanguinis distributio, æquabilis circulatio. Acceleratis cordis contractionibus, acceleratur sanguinis circuitus; desinit protrusi sanguinis ad minimorum vasorum diametros autè habita proportio: subsidet cruor. Quàm misera, quantùm lugenda mortalium conditio! Ambientia corpora hominis tutelæ comparata, in ipsum conspirare sæpiùs observaveris. Acris ferventis actio perculsi in terram plures cecidere. Quid non minantur cæteræ res non naturales? abusu, non minora funeta parant. Cibo nimium acri aut acido, liquoribus ardentibus aut incrassantibus, exercitiis immodicis neglectivè, vigiliis longiùs protractis, somno liberaliori, expeditiori sanguinea moles, inspissatur, vasa ingurgitantur. Impetu fortiori à tono naturali dejectum corpus elasticum, elaterem deperdit; vis quâ exenditur, distrahitur, restituentem vim potenter adeò excedit ut ineris jaceat corpus & atonum. Instant inflammationes: venæ sectione audenter succurrito.

CEREBRUM aliis totum vasculosum, aliis glandulosum, nobis vasculo-vesiculosum: ab hepate, liene, pulmonibus, structurâ generali minimè dispar: triplici subtantiâ corticali, calloså, striatâ distinctum, Innumeris & exilissimis calloså potissimùm constatur vasculis, secretorii excretorique lymphæ succivè nervei ductus sanguiferis appenduntur vasis; interpositis ab inviciem sejunguntur vesiculis: quæ sibi communicant; interjectæ columnæ membraneæ, flexiles, vibratiles, elasticæ spiritibus circumfluæ, eorum qualisationibus obviæ, cerebri conflituunt fibras. Susceptâ pro determinatione ab unâ vesiculâ in alteram spirituosâ reflectitur lympha. Duplici membranâ, menyngibus vulgò, obvolvitur tota moles. Vasculis à cervicalibus, verrebralibus & cæroticibus oriundis maximè contextæ mehynges; nerveis propaginibus perfenelles. Functionibus animalibus vacat cerebrum; spirituum animalium promptuarium. Ad qnasque corporis partes distri' uendi & spiritum animalium distributuri ab eo proficiscuntur nervi. Vitalium & naturalium actionum interpres. Vitalium & naturalium actionum intergritati æquè efficaciter consulit; idiopathicè affectio langueut, cessant omnes, malè se gerentibus pectoris aut abdominis visceribus, in consensum trahitur, sympathicè dolet: ingaviescunt morbi. Pluribus caput concutitur affectibus; graviores quique ægrorum vitam in discrimen ponunt, semper ædducunt sopori, frequentiores delirosi: pro indole, pro more quo invadunt, pessimi ominis; illæ affectuum species ad idem genus referendæ; eorum enim idem ortus, eadem causa conjuncta, phlogosis; imminens vigilias pertinaces, delria invehit; sopor osos affectus nrgentior excipit, inceptum aut confirmatam inflammationem seu φγεγμονὴν discutere, hoc opus, hic labor est. Omnem fermè eludit induftriam; frustraneos & iritos plerumque mipsis conatus. Ab analogiâ rerum naturaliter peractarum quæ morbosè accidunt, tutò deduxeris. Vigiliæ affine delirium: somno similis, sopori ipsi morbus. Quo pacto somnus producatur & vigilia, paucis excipito. Spiritibus cerebro parcius fubministratis, non explicabuntur fibræ; sensuum non tendentûr organa: sensationum & externarum motionum cessatio. Sero humefactis cerebri fibris, laxatis, lente moto cruore, vasa sanguifera leniter flaccescunt, aut blandè premuntur; sensorii notus feriantur; torpentes spiritus nullas fibras impeiunt debilisve sucuuntur: ærumnatum levamini gratus obrepit somnus. Sanguinis redirui injiciatur mora; ductuum laxitate segnius vehatur; vis quâ pelletur sanguis, licèt minimæ, quam nancisectur, cedet resistentiæ congeretur. Impetuosiùs protruso sanguine, non reluctantibus vasis, lentefcit liquor. Expandatur, rarefiat cruor, ultrà tonum naturalem trahnntur ductuum parietes, ad priſtinum ſtatum ægrè redeunt. Haud dissimiles alterationes præsporteré assumpto vino, usuvè opii, quibus provocatur somnus, fortiur sanguis. Fortiori pressione nervorum arctantur origines; mediuſlis ſtringuntur locularnenta; præpeditur succi nervei, lymphæ, spiritumvè secretio; altior somnus; vehemoi affectus, Senſoria interna suis vacant muniis; muſculorum absolvuntur motiones: organis exceptæ objectorum impressiones ad cerebrum liberè transmittuntur: spiritus copioſi, mobiles, expediti: fibræ tenſæ, vibratiles, elasticæ: benigne expanditur cerebrum; promanat vigilia. Ὑπερφόρα turgeant vasa: tenſioribus factis fibris, deperditâ unius respectu alterius proportione, genuinus evertitur tonus. Ertonea præfantur: delirium. Quâ exercecantur mechanicè, ignorum adeò & abſtrufum, ut nihil certò affirmare quis audeat. In re omninò conjecturali quid præter conjecturas? ſi non veras verofimillimas ſaltem in medium proferre temcritati non vertetur. Mutua ſtrictaque mentis & corporis neceſſitudo. Juxta hanc ſocietatis legem cogitat mens. Multiplicibus fibrarum ſubſultibus affigere jubicia, potuit ſummus ille rerum moderator; quod nec captum ſuperat nec rationi repugnat. Fibris ſubjectum & attributum exhibentibus eodem tempore oſcillationumque pari numero vibratis, judicium adnexuit affirmativum: inæquâ undulationum numero & diſpari tempori negativum. Prior ſtatus συγχυτικὸς. Posterior παραχυτικὸς. Tripliciter conſonant aut diſſonant organorum muſicorum nervi, ſic cerebri fibræ. A nativâ longitudine, craſſitie ac tenſione deſectant; vitioſum judicium, παραλογισμὸς. Iſochronæ in heterochronas abeant, vicisſim heterochronæ, affirmatione diſpares copulantur ideæ, negatione compares; quam facilè naturalis concidat ordo, graphicè exaravit Phyſicus Poeta.

..... *Ut in fabricâ ſi prava eſt regula prima,*	*Omnia mendoſè fieri atque obſtipa neceſſum eſt.*	*Prodita udiciis fallacibus omnia primis*
Normaque ſi fallax rectis regionibus exit:	*Prava, cubantia, prona, ſupina atque abſona tella:*	*Sic igitur xato tibi rerum prava neceſſe eſt*
Et libella aliquâ ſi ex parte claudicat hilum:	*Jam ruere ut quadam videantur velle, nuantque*	*Falſaque ſit, falſis quæcunque ab ſenſibus orta eſt.*

OMNIUM humani corporis viſcerum, unum debiliſſimæ texturæ cerebrum; in vitium flecti cerea ipſius vaſa. Delirium inſiliat, inſtet profundior ſomnus; inflammatoria impendet diſpoſitio, φλόγωσις aliquandò adeſt, aliquandò φλεγμονὴ; verò nos affectus, qui remedia maximè reſpuunt, eadem, pejor, jure dixerim, manet ſors. Deliriorum frequentior ſpecies, φρενῖτις. Cerebro primariò affecto, idiopathica, vera cognominatur; ſæpiſ priuis inflammatiſque aliis viſceribus, φρενῖτις ſymptomatica, nothа, παραφροσύνη. Præcipuum præſentis inflammationis ſignum; ſanguinis motus in aliquâ parte remiſſior. Preſſione, diſtractione, criſpatură, ruptione, conicorum vaſorum coarctentur fines; aperturæ diameter, ſanguinis globulorum diametro fit minor. Motu nimio tenuiores diſſentur partes, coit ſanguis; aut peculiari contractâ labe inſpiſſatur. Heu! formidandum tunc delirium; vaſorum utriuſque meynngis cerebrique arguir explicationem; hæc eſt proxima phrenitici delirii cauſa & conjuncta. Altiùs evectâ explicatione vaſa vaſis mutuam & reciprocam injicient compreſſionem. Inflammationem gravia redarguunt ſymptomata: ob ſanguinis impetum aucto turbatoque cordis librato motu, febris, pulſus celer, frequens, magnus, vehemens. Ex arteriarum repetitis ictibus, capitis dolor, aurium tinnitus, objectorum geminatio. Expansâ cerebri mole, diductis vaſis, mobilioribus & agiliotibus ſpiritibus, tenſis, ſuccuſſis fibris, ſomnus interruptus, vigilia, ſomnia terrefacentia, ad iram proclivitas, delirium. Pro diverſis ideis quæ ex prægreſſâ ſpirituum & fibrarum motione menti obverſantur, in varios muſcules determinatur influxus hinc vociferatio, iracunda reſponſa, è lecto exilitio, in obvios irruptio, torvus ac fixus intuitus. Arteriis oculos faciémque pertepe atibus cruore refertis, facies, oculorum rubor, lacrimatio. Difficili itu ſanguinis & reditu, urinæ albæ, pelluciđæ, crudæ, pulſus parvus, durus, ſele, frequens, reſpiratio magna, tara, laboriosa. Interpolatâ ſpirituum irradiatione, fanguiniſque pondere, membrorum jactationes. Elapſo in auras tenuiori fero, lingua arida, aſpera, nigra, ſitis inteſa. Augeſcente menyngum cerebtique phlegmone, vividioribus fibrarum vibrationibus alió avocatur mens; linguam exernnt phrenitici, non retrahunt: ſuis ſtimulos non perciþiunt, nullos perſentiunt dolores. Quò ſe cautioremexiſtimat æger, eò propior inſtat lethi neceſſitas. Enumeratorum collectione rectè conjicitur inflammatio. Magna maniæ cum phrenitide affinitas; in utraque eſt delirium univerſale circa objecta omnibus cognita furore & audaciâ ſtipatum; cum febre in phrenitide, febris expers in maniâ. Eadem obſervantur ſymptomata; unam fortiuntur cauſam proximam, diverſa licèt ſit antecedens. Plogoſis namque phrenitidem procreat, diſpoſitio veró ad inflammationem maniam & melancholiam; à cæteris deliriorum ſpeciebus conſtanti errore mentis circa unum aut alterum objectum abſque febre exploratur melancholia. Diverſa ſanguinis ductuſis: phreniticorum cruor æſtuans, rarefactus: maniacorum viſcoſus, exſuccus, rhenebenthinæ æmulus: melancholicorum craſſus, ſpiſſus, ut veteribus placuit, terreſtris. Non eſt inflammatio cerebri ſine ipſius expanſione, non autem ſemper inflammatio ſed tantùm diſpoſitio, adjacente explicatione. Res ab ovo ordienda, ad morbique invaſionem attendendum. Cùm ſubitanea fit vaſorum ingurgitatio, cerebrique diſtentio, phlegmone: ſi ſenſim ſine ſenſu nec ſubitò in pejus ruat, parentiores & quaſi regias ſibi pandit vias; illas dein ægrè licet, impunè tamen permeat: non alio progrediuntur modo mania & melancholia, hereditariæ ex labe gentili. Silet ſæpè morbus in genitore, ex avo dum derivatur in nepotem. Congeniræ, primâ in utero cerebri conformatione, exoloſibus, glandulis tumefactis. Demùm adventitiæ, cerebrum peculiari inuſtum vitio, perverſâve ſanguinei fluidi craſi. Melancholiæ nomine comprehenduntur lycanthropia, furor eroticus, melancholia ertrabada Arabibus Κυνάνθρωπος, galeanthropia, innumeraque alia pro delirii vario ſubjecta: habent nonnulli hydrophobiam pro delirio melancholico; hoc ſymproma muſculi æſophagici inflammationi quam Græci παραυνάγχην vocant, potiùs tribuatur; & inter anginæ ſpecies reponatur. Morbis expoſitis originem proximè præbuit fibrarum tenſio; atonia ſtultitiæ, fatuitati, lethargicorum oblivioni. A deliroſis affectibus non longè recedunt ſoporoſi; juxta compreſſionis gradus, quæ proxima & conjuncta cauſa in genere ſtatuenda eſt, ſymptomatum varietas, vehementia, ſpecies denominationeſque emergunt. intra vaſa ſubſideat ſanguis, extra effundatur, eas accerſit. Creſcente diſtentione in phrenitide, creſcit inflammatio. Ad compreſſionem aut veternoſum affectum brevis tranſitus. Quæque paſſim numerantur cauſæ tanquam proximæ, inter occaſionales, remotas aut adjuvantes transferantur. Nativa corporis fabrica, breve collum, magnum corpus, craſſum & pingue, temperies plethorica, cacochymia pituitoſa, quæque ſanguinem ita mutant ut per arterias cerebri liberè fluere non poſſit, tumores intra cranium nati, ipſammatorii, ſeroſi, pituitoſi, ſteatomatoſi, ſcirrhoſi, oſſei, abceſſus; quæ venas ita comprimunt ut cruori impediatur iter, aut curſum diu tenere non detur, iniquo operi ultimam manum admovent. Cauſæ proximæ catarctiæ, res non naturales. Preſſo æqualiter fortiterque cerebro, reperte actio omnis ſenſuum tùm externorum tùm internorum omneſque motus voluntarii abolentur; ſoſpite cerebello, remanet pulſus plerumque fortis; difficilis reſpiratio, magna, ſtertens, ſtat ἀποπληξία. Senſibus omnibus orbatus ægor, illum corporis ſtatum quem primo momento accedentis morbi habebat, retineat Κατοχὴ, Κάτοχος, Καταλῆψις, dicitur. Febre, reſpiratione inæquali, oblivione, ſomno itaptoſundo ut punctione, vellicatione, tractione nulli ſimus obtinentur; ἀλγήματος. Si libere ſpiret æger, punctus partem retrahat, ſummo clamore vocatus oculos aperiat, mox claudat, interrogatus non reſpondeat, Κώφωσις. Punctus partem retrahat, minori clamore vocatus oculos aperiat, ſtatim claudat, interrogatus reſpondeat, illicò in ſoporem relabatur, Κῶμα, Καταφορὰ ſeu ὕπνος Arabum. Summa ſed fruſtranea ad ſomnum propenſio, lethargus ſpurius, Κῶμα vigil, Υπνοβατικὸς; tali morbo laborantes, Tantali in morem fugaces profequuntur ſomnos. Exinæquali cerebri preſſione, ſubitus in terram prolapſus, præter ſenſuum abolitionem motus convulſivi, ἐπιληψία. Præfatos affectus, ſivè idiopathici ſivè ſympathici ſint præcurrunt, in ſomnum facilitas, ad motum difficultas, repletio, ſtupores, tremores præcipuè capitis, incubus inſidens per noctem, acutus capitis dolor, venarum jugularium turgeſcentia, oculorum rubor, Καρδιαλγία, ſaliræ effluvium, ſplendotes oculis obverſantes, faciei rubor aut pallor, colli tumores, palpitatio, animi & corporis inſueta gravitas, inſomnia-turbulenta, obſcuritas, mœſtitia, ſegnities, ſenſuum lebetudines, aurium tinnitus, lingua inflexilis, inordinata motio, ofcitatio, pandiculatio, pectoris conſtrictio, mutata reſpiratio, nauſea moleſta, Καρδιαγμὸς, ſaliræ effluvium, oculorum & narium humiditas, urinæ tenues & crudæ, præcordiorum inſtatio. Pathognomonica phlegmones diſpoſitionisve inflammatoriæ habes ſigna; omnia motum ſanguinis tardiorem denotant. Si non te tangit ratio; fidelibus oculis ſubjecta res animum fortiùs irritabir. Illuſtriores artis ſcriptores obſervatoreſque integerrimos conſule; ſectiones cadaverum quas locupletandæ & illuſtrandæ praxi reliquerunt, volve.

MORBIS ſuccurrere non datur, ni cognoſcantur. Ex definitionibus itaque ſuperiùs allatis, ſymptomatum vehementiâ & varietate, diagnoſis, prognoſis, curaque depromantur. Affectuum deliriorum & ſoporoſorum maxima neceſſitudo, cauſarum ſimilitudo, nec longè diverſus curationis ſcopus: duplex prophylacticus, vel therapeuticus. Ex therapeutice, quæ ad prophylacticen ſpectant, emanabunt. In curatione therapeuticâ imminens præſenſvè inflammatoria diſpoſitio arcenda, phlegmone ſuperanda, vaſorum criſpaturæ, erethiſmi ſedandi, flacciditas erigenda. Ceſpitanti ſanguini admovendum calear, aut ipſius temperandus orgaſmus; expedite auxiliatur venæ ſectio. Uberiori ſanguinis copiâ fortiùs vibrant arteriæ, minori remittunt. Tenſus funiculus perculſus, laxo potentiùs reſilit; non fœdis criſpatæ fibræ. Fluidi impetus ſuæ moli proportionatus. Alvi eorum fluminum repletione aggeribus vis infertur: ſuperflua ſubtrahatur copia, minuitur. Pro vaſorum infarctu repetenda ſanguinis miſſio, non ex brachio ſolùm, proximius à parte affectâ deriverur, ad longinqua quoque revellatur. Nec ſanguini indulgentiis parcito; qui vitæ fuit fons, necis foret cauſa. Inſtante phrenitide à quâcunque origine, ab inflammatione piæ matris, utcumque menyngum & cerebri, exulceratione duræ menyngis, vaſorum ejus plenitudine & piæ cum abceſſu in cerebello-flaccidi, cerebri venis varicoſis, tumore inflammatorio cerebri ſubſtantiâ genito, aliarum partium inflammatione, pendeat. Conveniens præſcribatur dieta, refrigerantium hauſtus, largus ſit. Urget inflammatio, larga citiùs celebranda venæ ſectio, primum in brachio, dein talo, jugularibus. Arteriæ temporales incidendæ; tundenda fronralis vena Vitibus conſulendum, non negligenda ægrorum arca. Spaſmodicæ inteſtinorum diſpoſitioni emendandæ, emollientia frequenter infundantur enemata. Phrenitico inſultu & febre remittentibus, purgetur æger; æquali paſſu procedentibus, nulla remiſſionis affulgeat ſpes, nec inflammatio impediat, dum adhuc conſtant vires; catharticum præceribatur medicamentum. Admiſceantur emetica cum nauſea, vomitus, lingua nigra, arida, craſſa, aſpera, ſubnigra. Caſſia & manna dilutæ, tartaro ſtybiato junctæ, alvum methoriſarum & tenſum mirè ſubducunt ac relaxant. Purgantia profunt medicamina, humorum, ſi qui lateant in inteſtinis, avertuncando faburram: utiliùs proſunt muraras & depravatas ſolidorum oſcillationes turbatoſque liquidorum circuitus ac directiones inſtaurando. Tanta eſt aliquandò febris & delirii pervicacia ut ægrotans die noctèque evigilet; præmiſſis præmittendis, ſomnus conciliandus narcoticis. Perſeverante febre & delirio, modò adſint exacerbationes frigore, rigore aut ſudore deſignatæ & perſpicuæ, perfodico curſu redeuntes, cortex peruvianus vehementiores componit motus. Varia topica, practicis relata, ſæpiùs ſunt inecrti ſucceſſus. Maniam excipiunt varicoſæ cerebri venæ; vaſorum ſanguiferorum expanſio; quapropter imminuenda & tollenda exuperans ſanguinis quantitas repetitis venæ ſectionibus, quibus complures curatos fuiſſe, neglectis aliis medicamentis, teſtatur Platerus. In iiſdem partibus celebranur ac in phrenitide. Catharticis levioribus difficilius moventur maniaci; potentiora adhibe. Exſuccæ ſanguinis diatheſi emendandæ, humectans ſit dieta; alterantia multùm conferunt. Cucurbitulæ, veſicatoria & cauteria evacuando non nihil juvant; maniacorum alii benigniùs, blaudimentis; alii minis, verberibus aut quovis caſtigationis genere acriùs tractandi; quò mens ab objecto delirii aversa ſui reddatur compos. Quamvis in melancholiâ cerebri cortex nonnunquam atro ſanguine perfuſus promineat, vergatque ad maniam aut affectum ſoporoſum, tota indicatio ſignificabit liquida cerebri & nervorum promovenda, augenda, in ordinemque redigenda: huic fini collimant venæ ſectiones, quibus tamen parciùs indulgendum; obſtructiones oppugnandæ, ſtimulando enematis, purgantibus, reſerando & incidendo martialibus, mercurialibus, aquis mincralibus, aperientium plantarum decoctis, emolliendo ſero lactis, juſculis, balneis, enemate, ſuppreſſas evacuationes promovendo; mens ab objecto confucto exercitiis, equitationibus abſtrahatur; ſummâ ſæpè prudentiâ deluſæ imaginationi ſequendum, magnâ vi ſæpè repugnandum. Soporoſorum affectuum non diſſimilis cura, niſi aliis ſuperveniant morbis, à quibus curationis modo aliàs non diſſident; in omnibus compiimitur cerebrum, ſive ſanguinis impetu vaſa diſtracta fuerint, ſivè ex flacciditate ductuum cumuletur ſanguis, extraneumvè corpus inſidear. Ad apoplexiam proximè accedunt lethargus & epilepſia. Quidquid de comate vigili ac ſomnolento proferatur, leviores ſunt cari ſpecies; omnes urget inflammatio, ſi anatomicis inſpectionibus aliqua ſit fides. Remoto cranio comate vigili interemptorum, abceſſus repertus, parvæ pilæ juxta plexum choroidem inventæ; comate ſomnolento, lethargo, caro extinctorum, dexter cerebri ventriculus aquâ refertus, ſanguis coagulatus & niger, apoſtema à pure copioſo, detecta; ſanguinis extravaſationem, ſerum multùm effuſum, vaſa ſanguine turgentia, varios cerebri abceſſus, apoplexiam acceſſiſſe, cadaverum apertura probat. Eodem auxilio à cerebri abceſſu, à puſtulis duræ menyngis, à nigro ſanguine per cerebri ſpiras ſpatio cum inflammatione, à ſero caput repleto, à polypo inſigni in ſinu duræ menyngis repetto, à materiâ adipi ſimili inter cerebri ventriculos ſitâ, à tenuibus & exilibus corpuſculis, epilepſiam producitam fuiſſe & derivatam, conjectum eſt. Explorato cognitoque affectu ad venæ ſectionem tanquam ad ſacram anchoram, confugias; intrà horarum breve ſpatium pluries repetatur, ſaphena & jugularis feliciori quàm cæteræ runduntur ſucceſſu. Qui à ſero exundante ſoporoſos affectus produci autumant, eam temnunt; plures tamen occumbere ob neglectam vel parcâ manu celebratam venæ ſectionem, quam à ſanguine nimiùm exhauſto, frequens edocebit experientia. Gravi morbo potentius non opponitur remedium: certes & confopitæ partes excitandæ, irritandæ, vellicandæ ut mutua reſtituendæ periclitanti vitæ præſtent officia. Rivis fertilibus univerſas corporis regiones irrorct cor; ſuppetias ferat, nervorum undulationes, oſcillationes admittat cerebrum, viciſſimque remittat; aut ſpiritus incarceratos in libertatem vindicet, ut ii munera exequantur; deviantes fuecis notas & ſalutiferas relegant vias. Quæ trito uſui ſunt remedia, vel interna vel externa. Externa, volatilia naribus admota, errhina, maſticatoria, frictiones, vellicationes, pilorum evulſiones, cucurbitulæ, veſicatoria, ſcarificationes. Interna aurem glandes, clyſteres acres, & cephalici, potiones catharticæ & emeticæ, aut cardiacæ, quibus addatur tartarum ſtibiatum, Kermeſvé minerale. In inflicti capiti vulneris ſuſpicione, cranium terebretur. Diſcuſſo ſomno, miſſis prædictis medicamentis, ægrorum temperamento uſuipentuſ convenientia. Hæc artis medicæ tormenta, quantumvis potentia, planè caſſa, noxia potiùs, ni redundans ſanguis eximatur; infarctui adaugendo modum minuendo idonea.

Ergò omni delirio & sopori venæ sectio?

Domini Doctores diſputtauri.

M. Andreas Delaleu. *M. Antonius le Meine.* *M. Joannes Baptiſta Chomel, Medicus Regis ordinarius, & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.*

1640

Seron (Antoine Joseph)

R.P.

0 1 2 3 4 5 (cm)